پەیامی قیبلە

زنجیرەی
١٠

پەیامی هزرو کوردایەتی

د.عومەر عەلی

٢٠١٨

زنجیرە (١٠)

پەیامی هزرو کوردەواریی
بۆشاییەکانی نێوان
عەلمانیەت و کۆمەڵگەی کوردەواریی

٢٠١٥/٠٥/٢١

ڕێکخراوی بزاڤی نوێ لە قاوەخانەی کلتوری سلێمانی

د. عومەر عەلی

پەیامی قیبلە
ڕۆشنبیریی گشتی و ئیسلامی . زانست و ئیمان

ناوی کتیب: پەیامی هزرو کوردایەتی
نوسەر: عومەر عەلی
دیزاینی ناوەوەو بەرگ: توانا ئەحمەد
چاپخانە:
تیراژ:
نرخ:

ژمارە ( )ی ساڵی ( )ی
لەبەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکانی پێدراوە

بسم الله الرحمن الرحيم

کۆڕی هاوبەشی هەردوو بەڕێزان:
(د عومەر عەلی و م عبدالرحمن محمد عارف)

لە دونیای کۆن و نوێدا وە بە گەواهی مێژوو ئەو سەرکردانە سەرکەوتنیان بەدەستهێناوە کە حسابیان بۆ بیروباوەڕی کۆمەڵگەکەی خۆیان کردبێت، گەرچی باوەڕەکەشیان ساختەو نا لۆژیکی بوو بێت، تەنها تاکە سەرکردەیەك نەبێت لە ناو هەموویاندا جیاوازبووە ئەویش پێغەمبەر بووە محمد درودی خوای لەسەر بێت، هۆکاری سەرکەوتنەکەی ئەویش بۆ ئەو هێزە بەهێزە ئاسمانیە بووە کە مەبەستی بووە ئەو پەیامە بگات بە گشت مرۆڤایەتی و ڕەحمەتەکەی کەس لێی بێ بەش نەبێت، بۆیە دەبینین تا ئێستە تاکە دینە دوای نەمانی سەرکردەکەی زۆرترین تەشەنەی بە دونیادا کردبێت.

غانــدی و جیڤــاراو زۆرێــك لــەو ســەرکردانەی کــە ناونیشــانی کاریزمایــی و پاڵەوانێتــی بــواری سیاســەت و ســەرکەوتنیان پــێ دەدرێــت پشــتیان لــە بــاوەڕی کۆمەڵگەکەیــان نەکــرد، بــە جیــا لــەو ســەرکردە کارتۆنیانــەی ئەمــڕۆ کــە بــەردەوام چاویــان لــە ڕۆژئاوایــەو بەبــێ ئــەوان خۆیــان خاوەنــی بڕیاری سیاســی نیــن، لــە کاتێکــدا زۆرینــەی چاودێــران و سیاســیەکان نەقدیــان بــۆ ئــەم جــۆرە پاشــکۆیی و دەســتەمۆییە هەیــە.

ئــەو وڵاتانــەش کــە وەك پاشــکۆیەکی ڕۆژئــاواو لەژێــر نــاوی تازەگــەری و عەلمانیــەت و زۆر نــاوی بریقــەدارو خەڵەتێنــەردا دەرکەوتــن بینیــمان و دەبینیــن چــۆن شــۆڕش دوای شــۆڕ بەرپــا دەکرێــت بەســەریاندا، هــۆکاری ئــەو شــۆڕش و بەهــارو نــاوە جیاوازانــەش فەشــەلی عەلمانیەتــە لــە شــەرقداو ئــەو پێــڵاوەی کــە بــەزۆر ویســتوویانە لەپێــی میللەتــی بکــەن تەنــگ بــووەو بەپێــی نەکــردوون! هــەروەك شــاعیرێك دەڵــێ:

پێی پەتی باشە تا پێڵاوی تەنگ

لانەی چۆڵ خۆشە تا لانەی وە جەنگ

بــەڵام ئــەو ســەرکردە ســاختانە ویســتوویانە یــان بــە زۆر ئــەو پێــڵاوە لەپێــی میللەتەکــە بکــەن یــان دەبێــت جەنــگ هەڵبژێــرن، هەربۆیــە ڕۆژهەڵاتــی ناوەڕاســت بەبەردەوامــی شــەڕو جەنگــی لــێ نەبــڕاوە! دەســتە چەورەکــەش بــە ئیســلامدا ســڕاوە، کەسێکی وەك ســەدام، قەزافــی، موبــارك کــێ و کــێ کــە ڕوونــە بــەچ ئاراســتەو چــۆن ئاراســتە کــراوە کەچــی دوای شکســتیان بــە نوێژێکــی مونافیقانــە یــان ســەفەرێکی ســعودیەو لەبەرکردنــی بەرگێکــی خیانــەت بەنــاوی عەمــرەوە شکســتەکان دەدەنــە پــاڵ ئیســلام!.

وەك د عومــەر عەلــی ئامــاژەی پێکــردوو ووتــی: گــەر لــە مێــژووی ســەردەمی خەلافەتیشــدا ناکۆکــی و شــەڕێك بــوو بێــت هــەر لــە چوارچێــوەی ئــەو

چاكسازیانەدا بووە كە دینی ڕاستی ئیسلام خۆی ئالیەتەكانی پێیەو قبوڵی نەكردووە بەناوی دینەوە قۆرخكاری و پاوانخوازی بەناوەوە بكرێت، ئەوەی ئەمڕۆ وەك تانە لە ئیسلامی دەدەن و بە دینێكی ئاژاوەگێڕی وێنا دەكەن، هەروەك وتیشی خۆ گەر گریمان دین هەر بە شمشێریش سەركەوتبێت جا خۆ هیچ میللەتێك وەك كورد پێویستی بە شمشێر نەبووە! دەبوو كورد ئەو شمشێرە ماچ بكات كە ببێتە مایەی سەرخستنی و بەدەستهێنانی مافەكانی، چما میللەتانی تر سودیان لەو شمشێرە بینیوەو كورد سودی لێ نەبینێت، ئێستە كورد پێویستی بە چەك و تەقەمەنی هەر وڵاتێك هەیە كە یارمەتی دەری بێت و مافەكانی بۆ بسەنێتەوە بۆ تەنها شمشێرەكەی ئیسلام جێگەی قسە لەسەر كردنە، بۆ تۆپ و تەیارەی نەیارانی كورد بە سوپاسەوەو بە ناڕاستەوخۆش قبوڵ بكرێت بەڵام هێزی ئیسلام بەلەكەداری باس بكرێت، بۆ چەكی وڵاتانی دوژمن بەكارهاتووە بۆ دژی كوردو جێگەی قسەش نی یە.

وەك مامۆستا عبدالرحمن محمد عارف بە وردی تیشكی خستەسەر ئەو جۆرە عەلمانیەتەو بە فكرەیەكی ناوبرد كە بەسەردیواردا خۆی سەرخستبێت و بەبێ حسابكردن بۆ كۆمەڵگەو ڕاوەرگرتنیان بەزۆر هەوڵی خۆ سەپاندنی داوەو قاچاخانە خۆی خزاندووەتە ناو كۆمەڵگەی كوردەواری، ئەوەی كە ئەمڕۆ بەناوی عەلمانیەت و لەژێر بیرۆكەی ئیلحادیدا بەردەوام گومان بڵاو دەكاتەوەو ئیسلام بەوە ناشرین دەكات و دەڵێ باشە ئەگەر ئێمە ئیسلامیشمان قبوڵ بێت چ جۆرە ئیسلامێك بێت؟ سعودی بێت! ئەڤغانی بێت! یان عەرەبی و فارسی بێت! گەرچی دەكرێت هەمان پرسیاریش ڕووبەڕووی عەلمانیەكان بكرێتەوەو بە هەمان لۆژێك هەمان

پرسـیاری خۆیـان ئاراسـتە بکرێتـەوە ئایـا ئـەی ئەگـەر عەلمانیەتمـان قبـوڵ کـرد چ جـۆرە عەلمانیـەك بێـت؟ ئەمریکـی بێـت! بەریتانـی بێـت! ئیسـپانی بێـت! یـان ...

هـەروەك د عومـەر عەلـی یـش لـە میانـەی وتەکانیـداو وەك وەڵامێکیـش بـۆ پرسـیاری ئامادەبوویـەك وتـی هـەروەك چـۆن لـە ڕۆژئـاوا شۆڕشـکرا بەسـەر دینـی مەسـیحیەتدا دەکرێـت ئەمـڕۆش ئـەو وڵاتانـەی کـە نـاوی خۆیـان نـاوە ئیسـلامی شۆڕشـیان بەسـەردا بکرێـت بـەڵام نـەك بـە هزرێکـی دەرەکـی چونکـە خـودی ئیسـلام ئەوەنـدە بەشـی ئـەو شۆڕشـگێڕیەیی تێدایـەو لـە چوارچێـوەی دەقـە شـەرعیەکاندا دەتوانێـت مافەکانـی خـۆی بەدەسـت بهێنێـت، بەجیـا لـە دەقـە دەسـتکاری کراوەکانـی مەسـیحیەت کـە گـەر کێشـەیەکیان بهاتایەتـە بەردەسـت نەیـان دەزانـی چـۆن حوکمـی بکـەن و پرسـیاریان لـە پیـاوە پیـرەکان دەکـرد کـە جـاران ئـەو کێشـەی چـۆن چارەسـەر کـراوە.

هـەردوو بەڕێـزان مامۆسـتا عبدالرحمـن محمـد عـارف و د عومـەر عەلـی لـە کۆڕەکەیانـدا کـۆك بـوون لەسـەر ئـەوەی کـە پێـی دەوترێـت عەلمانیـەت لـە کوردسـتاندا یـان لـە ڕۆژهەڵاتـی ناوینـدا بـە گشـتی وێنایەکـی بـێ دینـی و ئیلحادیـان لـە مێشـکی تاکـی کـوردا دروسـت کـردووە، لـە کاتێکـدا هـەر بـە پێـوەرە عەلمانیەتەکـە ئـەوەی لێـرە دەگوزەرێـت جیـاوازی هەیـە لـەوەی لـە ڕۆژئـاوا کاری لەسـەر دەکرێـت، وەك د عومـەر عەلـی بـە چەنـد نموونەیـەك و وەك بەڵگـەی ڕاسـتێتی خسـتیە ڕوو کـە چـۆن لـە ڕۆژئـاوا بـوار بـە مومارەسـەی دیـن دەدەن و حسـابی تایبەتـی بـۆ دەکـەن گەرچـی سیاسـەتی ئـەو وڵاتانـە بـە پێچەوانـەی لای خۆمـان لـە ناوخـۆدا سیاسـەتێکی نەرمـەو بـۆ دەرەوە ڕەقـە بـەڵام لـە کوردسـتاندا لـە ناوخـۆدا بۆخۆمـان خراپیـن و بـۆ دەرەوە نەرمیـن!

هەروەك مامۆستا عبدالرحمن محمد عارف لە تەوەری یەکەمی وتەکانیدا ئاماژەیان پێدا: ئەوانەی لە قۆناغێکی ژیانیاندا بە حەرامی شیری ئیسلامیان خواردووە بەڵام ئێستا بوونەتە تەتەری عەلمانیەتی کوردیی! وەك د عومەر عەلی ش دیسان دووپاتی کردەوەو وتی: ئەو بۆشاییانەی کە لەنێوان خەڵك و عەلمانیەتدا دروست بووە یەکجار زۆرن لەم کۆمەڵگەیەداو هەمووشی دەگەڕێتەوە بۆ ئەو ئەقڵیەتە پاوەنخوازەی کە پێش کۆمەڵگە خودی عەلمانیەتی ناشرین کردووەو خستووەتە ژێر پرسیارەوە! بەجۆرێك وێنەی عەلمانیەت لە زهنی تاکی کوردیدا دروست بووە واتە دژە دین و دژ بە بەها کۆمەڵایەتیەکان، لە کاتێکدا ئەکرێت عەلمانیەت لەسەردەمێکدا وەك دژە دین و بەرانبەر مەسیحیەت ئەو مانایەی هەڵگرتبێت کە بەرانبەر ئەو دەستەڵاتداریەتی و ستەم و قۆرخکاریەی پیاوانی مەسیحیەت، بەڵام لە بنەڕەتدا وا نەبووە عەلمانیەت دژی ستەمێکی پاوانخوازی کاری کردووەو بۆ دەربازبوون لەو قەیرانانە هاتن و دینیان لە سیاسەت جیاکردەوە بە شۆڕشکردن بەسەر ئاینی مەسیحیەتدا. وە ڕەخنەی توندی لە هەندێك ڕۆشنبیری بواری عەلمانی گرت بەوە کە نەیانوانیووە وەك ئیسلامیەکانیش بەدەنگ بێن بەرانبەر ئەوانەی بەناوی ئەوانەوە کاری خراپ دەکەن وەك وتی: بە بڕوای من وەك چۆن هێزێك یان لایەنێك لێرەو لەوێ دروست دەبێت بەناوی ئیسلامەوە کارانێك دەکات و زانا ئیسلامیەکان لێی بەدەنگ دێن و دەیکەن بە هەرا لەسەری و بەڵگەی بۆ دەهێننەوە کە کارەکانیان لە چوارچێوەی شەرعدا جێگەی نابێتەوە یان لایداوە دەبوو ڕۆشنبیرانیش لە ئاست ئەو کەسانە بەدەنگ بهاتایەن کە عەلمانیەتیان تاپۆکردووە بۆ خۆیان! وە لەبەرانبەردا دەنگێکی وا نی یە یان نابیسترێت بەم کۆمەڵگە بڵێت ئەم وێناکردنە پێچەوانەی ئەو سستمە عەلمانیەتەیە کە هەیە،

عەلمانیـەت بریتـی نـی یـە لەبـەراز خـواردن و ڕابـواردن و مەسـاج خانـەو دیسـکۆو ئـەو جـۆرە شـتانە!. نەهامەتیەکانـی گەلـی کوردیشـی خسـتە پـاڵ ئـەم جـۆرە هـزرو بیرکردنەوانـە بـە شـاهیدی مێـژوو ئێمـە گـەر بگەڕێینـەوە بـۆ مێـژووی ئـەم حیزبـە کوردسـتانیانەی کـە ئێسـتە لەسـەر عەلمانیـەت پۆلێـن دەکرێـت و لـە خەباتـی شـاخیانەوە تـا ئـەم کاتـە بەبـێ هیـچ دوو دڵـی و گومانێـك دەتوانیـن بڵێیـن خواسـتەکانی گەلـی کوردیـان کردووەتـە قوربانـی ئایدۆلـۆژی عەلمانیـەت، ئەویـش بـە هەڵـە واتـە بەشـێوەیەك وێنـای عەلمانیەتیـان لـە ناخـی تاکـی کـوردا کێشـاوە کـە واتـە بـێ دینـی لـە کاتێکـدا ئـەم بـێ دینیـە بەرانبـەر بـە مەسـیحیەت بـووە نـەك ئیسـلام! هەربۆیـە لـە شـاخەوە تـا ئێسـتە ئـەو بۆشـاییە لەنێوانـدا دروسـت بـووە!

هـۆکاری هـەرە سـەرەکی دروسـتبوونی ئەحزابـی ئیسـلامی لـە کوردسـتاندا هـەر ئەمـە بـووە، چونکـە گـەر تۆزێـك لۆژکیانـە بیربکەینـەوە شـتێکی زۆر نالۆژیکیـە ئەحزابـی ئیسـلامی لـە وڵاتـی ئیسـلامیدا هەبێـت! یانـی چـی میللەتێـك خـۆی مسـوڵمان بێـت و حیزبـی ئیسـلامی تێـدا بێـت! دەکرێـت ڕێکخـراوی جۆربەجـۆری ئیسـلامی هەبێـت بـەڵام حیـزب و جیاکردنـەوەی خـۆت لـە خەڵکـی بەنـاوی ئیسـلامەوە جێگەی پرسـیارە! بـەڵام ئەو بۆشـاییەی ئەحزابـە عەلمانیـەکان دروسـتیان کـرد ئەویـش بـە دژایەتـی کـردن و حسـاب بـۆ نەکردنـی دیـن تـا ئێسـتە ئـەم فـەوزا لـە کوردسـتاندا دروسـت بـووەو خەڵکـی دابـەش بێـت بەسـەر ئیسـلامی و عەلمانیـدا وە لەسەردەمێکیشـدا شـەڕ بەنـاوی ئیسـلام و کافـرەوە لەنێوانیانـدا ڕوویـداوە، دواتـر دابـەش بێـت بەسـەر چەندیـن بەنـاو فکـرو ئایدۆلۆژیایـی جیـاوازدا، لـە هیـچ شـتێکدا لـە عەلمانـی غەربیـش ناچـن و هەرکـەس کورسـیەکەی گـرت نموونەیـەک نـی یـە بەخۆشـی وەك ئـەوەی لـە ڕۆژئـاوا هەیـە بـەری بـدات، هەردەبێـت لەسـەر

کورسـیەکە بمرێـت یـان بـە شـەق لایبەریـت! ئـەو هەمـوو بۆشـایی و لێـك دووریـە کـە زۆر جێگـەی پرسـیارو سروشـتی نـی یـە بـۆ هەرێمکـی چکۆلانـەی قەیرانـاوی و باوەڕپێنەکـراو، کـە دەبـوو هەمـووی پێکـەوە کاریـان بـۆ ئـەوە بکردایـە ئینتیـمای خەڵکیـان بـۆ خـاك و نەتـەوەو دینەکەیـان کـە هەرچێ بێت هەبێـت و بۆشـاییەکە بەجۆرێـك لـێ نەکـەن کەسـێکی دینـدار خـۆی بەجیاواز ببینێـت و هەسـتی غوربـەت و بـێ کەسـی و میوانـی لـەم وڵاتـەدا هەبێـت.
ئەگـەر کێشـەی ئـەم بۆشـاییە نەبوایـە بـۆ کۆمەڵێـك مـەلا کـە هەمـووی دژی بەعـس بـوو نەیانتوانـی لەگـەڵ ئـەم هێـزە ئەگـەر فعلـەن نیشـتمانیە بتوانـن کار بکـەن، ئـەوەی دواتـر بزووتنـەوەی لـێ دروسـت بـوو.
لـە کـەلار کابرایەکیـان گرتبـوو تـا بردبوویانـە ئاسـایش بـە نوکـە تفەنـگ و شـەق و چەپۆکـە بەبـێ ئـەوەی بزانێـت لەسـەر چـی گیـراوەو بەبـێ ئـەوەی قسـەی بـۆ بکـەن، لـەوێ وتبـووی تەنهـا پێـم بڵێـن لەسـەرچی منتـان گرتـووە ئەویـش وتبـووی تـۆ ئیسـلامیت! ئەویـش وتبـووی کـورە بـەرم دەن بـا هـەزار کفـر نەکـەم لـە داخـی ئێـوە! هەرکـە وای وتبـووی ووتبویـان بەریـدەن بەخـوا ئـەوە ئیسـلامی بوایـە ئـاوا بـە ئاسـانی کفـری نەدەکـرد، دواتـر دەرکەوتبـوو بەهەڵـە بـووەو ناوەکـەی لێکچـووە لەگـەڵ کەسـێکی تـردا! هـەر بـاش بـوو نەیانکوشـتبوو چونکـە کوشـتنی بەهەڵـەی لـەم شـێوەش بەداخـەوە هەبـووە! عەلمانیـەت هێـزی خـۆی وەك کاسـپی نیشـانی خەڵـك داوە، کابرایـەك دەیگـوت ئـەم چەکدارانـە چەکەکانیانـم وەك خاکەنـازو قوڵنگـەو ئالیەتـی ئیشـکردن دێتـە پێـش چـاو.
بـەڵام لـەم وڵاتـەدا هەرچـی دژایەتـی لەگـەڵ دینـدا هەبێـت لـە زەمینـەی واقعیـدا ئاسـانکاری بـۆ دەکرێـت، ڕاقیسـەیەك موچەکـەی بەرانبـەر سـێ مەلایـە، جێگـەی گشـتی دەدرێـت بـە شـەخس بـۆ کردنـەوەی مەشروبخانـەو

پێـوەرەکان زۆر فشـۆڵن و بـە منـداڵ مـەشروب دەفرۆشرێـت و گویَ بـە خەڵکی ناوچەکـە نادرێـت گـەر لەگـەڵ ئـەو کارەدا نەبێـت، لـە ئەوروپـا ئیمـزا کاری پـێ دەکرێـت و تەنهـا یـەك دراوسـێ قسـەکانی جێگـەی ئیعتبـارە بـەڵام لێـرە!
بۆیـە ئـەوەی خـۆی کـردووە بـە نوماینـدەی عەلمانیـەت لـەم وڵاتـەدا میزاجـی شەخسـی خـۆی و حـەزو ئارەزووەکانـی کـردووە بـە پێـوەر نـەك هیـچ دەقێـك کـە لەچوارچێـوەی بەهـا کۆمەڵایەتیەکانـدا جێگـەی ببێتـەوە کـە لـەدەرەوە زۆر بـەرز دەنرخێنرێـت و لێـرە نرخـی سـەلکە تورێکـی نـی یـە.
لـە دەرەوە فکـر ئـازادە دەتوانیـت باسـی فکرەکـەی خـۆت بکەیـت هەتـا هەندێـك جـار خـودی فکرەکـە یـان دینەکـە جیـاواز بێـت لەگـەڵ بەرانبـەرو پێچەوانـەی یەکتریـش بـن، وەك د عومـەر عەلـی ووتـی مـن لـە مزگەوت باسـی یەکتـا پەرسـتی بـۆ خەڵکـی دەکـەم، بـەڵام لـە کەنیسـە عیسـا سـەلامی خـوای لەسـەر بێـت بـە خـوا وەسـف دەکـەن، لـە مەعبـەدی بووزیـەکان خواکەیـان لەبـەردەم بیناکەیـان دانـاوە، لـە مەعبـەدی سـیخەکان مشـك و مانـگا، بـەڵام مـادام نەگاتـە ئاسـت ئەکشـنێکی نەخـوازراوە هەمـوو ئەوانـە ئاسـاییە، بـەڵام لێـرە لەسـەر ووتارێـك ڕۆژنامەنـووس کـوژراوە، لەسـەر قسـەیەك دەمـی خەڵـك هـەڕاوە، لەسـەر قسـەیەك فەسـڵ کـراوە، لەسـەر قسـەیەك گواسـتراوەتەوە.
هەربۆیـە دیمەنەکانـی کوردسـتان لەمـاوەی ٢٤ سـاڵی ڕابـردوودا بهێنـەرە بەرچـاوی خـۆت وەك چـۆن لـە تیقیەکانـەوە دەڵێـن وێنـەکان دەدوێـن ئیـتر پێویسـت بـە قسـەکردن نـاکات.
بـەڵام ئەمانـە لەبـری ڕۆشـنبری کاریـان بـۆ گەوجاندنـی خەڵـك کـردووە، وەك دەوترێـت ماسـی لـە ئـاوی لێڵـدا زووتـر ڕاو دەکرێـت.
کابرایـەك هەبـوو جـاش بـوو سـەردەمی بەعـس و هەمـووی دەزانێـت موچـەی جـاش ٨٠ دیـار بـوو مانگانـە، کـە ڕاپەڕینـە بـوو دواتـر بوو بـە پێشـمەرکە زۆرجار

پرسیاریان لێ دەکرد کە موچەکەت چەندە؟ ئەویش دەیگوت بەخوا هەر ٨٠ دینارەکەیەو زیادی نەکردووە.
پەکەکە دوای ساڵانێکی تولانی و خەباتی شاخ ئێستە دەگاتە ئەو قەناعەتە کە بۆشاییان لە نێوان خۆیان و خەڵکدا دروستکردووەو کۆنگرەی ئیسلام و دیموکراسی لە ئامادە (دیاربەکر) دەبەستێت کە د عومەر عەلی خۆی ئەندام بووە تێیداو دەڵێ: بە هەموو ئیعترافاتێکەوە لە کۆنگرەدا دەوترێت ئەزموونی مەدینەوەو پێکەوە ژیانی دەستەڵاتدارێتی محمد درودی خوای لەسەر بێت چارەسەرو لێکچووە لەگەڵ ئەزموونی ئێمەو ئێستەدا، دەمیرتاش بە یەك وتەو پشتگیری هاوڕەگەزبازەکان بالانسی دەنگەکان دەگۆڕێت ئاخر هەقی ئەوە نی یە تەمبێ بکرێت کە مافی ئەو نی یە ئەو قسەیە بکات و هەڵەی ئەو دواتر ئێمە هەمووومان باجی دەدەین.
ئەگەر ماوەی حوکمڕانیەتی ئەم هەرێمە حوکمێکی ئیسلامی بوایە! پەڵەیەکی ڕەشی گەورە دەبوو لە مێژووی ئیسلامیدا.
بە کورت و پوختی دەکراو وە دەکرێت خواستەکانی گەلی کورد لەم جۆرە فکرو ئایدۆلۆژیە جیابکرێتەوە بەڵام بەداخەوە ئەوان سودیان هەر لەم تێکەڵی و پێکەڵیە وەرگرتووە هەربۆیە تا ئێستەش نەتوانراوە حیزب لە حکومەت جیا بکرێتەوە هەر باسی باسی ئەوەیە دین لە دەستەڵات جیابکرێتەوە، ئاخر دین کەی دەستەڵاتی هەبووە تا جیا بکرێتەوە، لەوەتەی کوردستان هەیە یەك نموونەم پێ بڵێن دەستی دزێك بڕا بێت، جەڵد لەکەسێکی زیناکەر درابێت، کەسێك هەڵواسرابێت لەسەر تاوانی ڕێگەگرتن و تاڵانی کردن، زۆر بەداخەوە ئەزموونی ئێمە لەگەڵ وڵاتانی دەرەوەدا بەردەوام تێکەڵ دەکرێت و تا ئێستە نەمانتوانیووە خۆمان بین وەك دکتۆر لە باسەکەیدا جەختی لەسەر کردەوە.

مامۆستا عبدالرحمن محمەد عارف ڕەخنەی توندی لە عەلمانیەت گرت و ووتی: ئەوانەی کەلە سەرەتاوە بە عەلمانی هێناوییانە و هەشیانە عەلمانیەکی بەعسی بووەو دواتر بووەتە عەلمانی کوردیی! ئەو تاك و تەرا خوێنەوارەی کە نیازیان خراپ نیە بەڵام بەخۆیان بزانن یان نا لە بواری کارو فیکری ئیسلامییدا کەوتوونەتە ژێر فشەو فشاری عەلمانیەتەوە.

ئەو ئیسلامیەی کە عەلمانیەت دەیەوێت مامۆستا بەو شێوەیە وێنای کرد کە :

ئیسلامێکی کەم ئەندام و پەل و پۆ بڕاو، ئیسلامێك بە عەرەبانە بڕوات بەڕێوە!

جێگەی خۆیەتی بووترێت کەسایەتیە ئیسلامیەکان لە ماوەی ڕابردوداو تا ئێستە چەندین کۆڕیان سازکردووە وەك دیبەت و بە هاوبەشی ئەوانەی کە کاریگەرن بە فکرو ئایدۆلۆژی عەلمانیەت و ڕۆژئاوایی بەڵام عەلمانیەکان خۆیان لەو جۆرە کۆڕو کۆبوونەوانە دەبورێنن و هەوڵی جیاکاری دەدەن و بۆشاییەکە دیسان قوڵتر دەکەنەوە، خاوەن فکریش نابێت بترسێت لە ڕووبەڕووبوونەوەو بوار بۆ ڕەخساندن، دواتر ئەوان لە فەزایەك دەبن و کۆمەڵگە لە فەزایەکی تر، جگە لەوەی ماوەی حوکمڕانیەتی ئەم هەرێمەو لە ژێر ناوی عەلمانیەت و فکری غەربییدا هۆکارێکی گەورە بووە بۆ بە کافر زانینمان و ڕەوایەتی دان بەو گروپانەی کار لەسەر ئەو دەستەواژانە دەکەنەوە، هەربۆیە دەبێت عەلمانیەت بەبەرگێتی ترو حساب بۆ کۆمەلگە بێتەوە مەیدان و قەرەبوونی ڕابردووی بە تەوبەیەکی کرداری بکاتەوە.

بەشێك لە وتارەكەی دكتۆر عومەر عەلی

پێش ئەوەی بچمە ناو بابەتەكەوە دەمەوێت ئەوە بڵێم هەتا بۆ ڕەخساندنی دەرفەت و قسەكردن لەسەر دۆخە هەستیارەكانی پەیوەست بە كۆمەڵگەوە دیسان بۆشاییەكی تر دروست كراوە لەنێوان كۆمەڵگەو عەلمانیەتدا! بەوەی هەندێك كەس دەكەن بە پاڵەوان و پسپۆری بواری عەلمانیەت و لەبەرانبەردا زۆر دەنگی تر دەخنكێنرێت و كپ دەكرێتەوە، هەر لە ڕاگەیاندنەكانەوە بیگرە تا دەگاتە هۆڵ و جێگە جیاوازەكان.

بۆشایی ئەو دوو چەمكە لە كوێدایە؟هۆكاری ئەو جیاكاریە بۆ؟هاتنی ئەم بیرۆكانە بۆ؟چ سودێكمان لەم بیرۆكانە وەرگرتووە؟بۆ ئەم بیرۆكانە سەركەوتوو نەبووە؟بەردەوامی و شەڕكردن لەسەر ئەم بیرۆكانە بۆ؟

پێش هەموو شت دەبێت ئەوەمان لەبیر بێت دین پێداویستیەكی تاكەو بۆشاییەكە لە ناخی مرۆڤدا هەیەو هەر بە دین خۆی نەبێت پڕ نابێتەوە، زۆرجار دەبینین پەنا بۆ دینی دەستكردیش دەبرێت بۆ ئەم پڕكردنەوە.

وەك چۆن حەزو پێداویستی خواردن و خواردنەوەو جنس و ئەمانە لەناخی گشت تاكێكی تەندروستدا هەیە دینیش بەهەمان شێوەیە، وەك چۆن برسێتی توینێتی ناشكێنێت ئەواش لادان لە دین و مانەوە نایشكێنێت، ئەوە تەنها لە ڕووی پەرستشەوە ، هەروەك چۆن كەسێك كە برسی بوو دەبێت ئیتر نان بخوات، وە بۆ ئەوەی جەستە تەندروست بێت دەبێت لەو خواردنانە بخوات كە سودی بۆ جەستە هەیە، بەڵام خۆ ئەگەر ئەو خواردنانەشی دەست نەكەوێت ئەوا هەر دەبێت هەر خواردنێك بێت بیخوات، گەرچی دواتر توشی نەخۆشیشی بكات و هەمان نەخۆشیشی بیكوژێت ئاواش لادان لە دین و نەبوونی دینێكی ڕاستی مرۆڤەكان لە

ناخـەوە دەکـوژن و زۆرجـار وا لـە مرۆڤـەکان دەکات خۆشـی بـە دەسـتی خـۆی خـۆی بکوژێـت، عەلمانیـەت کـراوە بـە بەدیلـی دیـن لـەم وڵاتـەدا.
لێـرە بـۆ دروسـتبوونی کێشـە مەعبـەدی زەردەشـتی حکوومـەت بودجـەی زۆری بـۆ سـەرف دەکات دروسـتی بکاتـەوە وە مزگـەوت لەسـەر ئەرکـی خێرخوازیـش ڕێگـری لـێ دەکرێـت و سـنوردار دەکرێـت.
لـە دینـی ئیسـلامدا شـتگەلێکی جێگیـر هەیە(الثوابـت) نابێـت هیـچ کات دەسـتی بـۆ ببرێـت و بڕاوەتـەوەو لـە ڕاسـتیدا ئەرکـی پەرلەمـان سـوککراوە لـە ئاسـتیدا نـەك بـە پێچەوانـەوە.
ئەگـەر بـە وردی سـەیری ئـەو جێگیـرو نەگۆڕانـە بکەیـن هیـچ کات بـە گۆڕینیـان هیـچ بەرهەمێکـی پێشـکەوتنی دونیـای بـەدوادا نایـەت، بەڵکـو زۆر بـە پێچەوانـەوە هـەرکات ئـەو شـتانە گـۆڕان شـتی قیـزەون و خـراپ جێگـەی دەگرێتــەوە.
بـۆ نموونـە لـە دینـی ئیسـلامدا یەکتـا پەرسـتی هەیـەو بڕاوەتـەوەو هەرئـەوەش لـە بەرژەوەنـدی و سـودی گشـتیدایە، ئەگـەر تـۆ بێیـت و وازت لـەوە هێنـا ئـەوا بـت و ئـارەزووکان جێگـەی دەگرێتـەوە.
دزی بڕاوەتــەوەو هەرشــتێك بچێتــە چوارچێوەیــەوە، کــە تــۆ بێیــت و وازت لـەوە هێنـا ئـەوا سـەدان یاسـای داتـاشراو دزیـەکان سـپی دەکاتـەوەو یاسـاکە جێگـەی قورئانــی پــێ دەگرێتــەوەو خــۆی بــۆ خــۆی دەبێتــە دیــن و پیــرۆز دەکرێـت لـە بەرژەوەنـدی کۆمەڵێـك کەسـدا نـەك گشـتی.
زینـا بڕاوەتـەوە کـە واز لـەوە دەهێنێـت ئـەو سـەرگەردانیە دروسـت دەبێـت ناڵێـم لـە وڵاتانـی خۆمـان لـە وڵاتانـی غـەرب خـۆی پێـوەی دەناڵێنـن بـە دەسـتی منداڵـی بـێ دایـك و بـێ بـاوك و شـەڕو کێشـەو نـا ئارامـی.
خواردنــی مــادەی سەرخۆشــکەر بــڕاوەوە، کــە واز لــەو یاســا بــڕاوە خواییــە

دەهێنرێـت ئـەوا کێشـەو کوشـت و بـڕو پێکداداندـی ئوتومبێـل بەرهـەم دەهێنێـت.
ڕیبـا بڕاوەتـەوە کـە واز لـە ڕیبـا دەهێنرێـت ئـەوا قـەرزارو سـودمەند بوونـی دەوڵەمەندەکانـی لـێ دەکەوێتـەوە، کەسێك قـەرز دەکات لـە کێ قـەرز دەکات خـۆ هـەژار پـارەی نـی یـە بیـدات بـە قـەرز دەبێـت لـە دەوڵەمەنـدی بکەیـت! دواتـر ئەویـش بـە زیـادەوە وەری دەگرێتـەوەو بـەردەوام لـە قازانجدایـە.
هەمـوو ئـەو شـتانەی پێویسـتی بـە گۆڕانکاریـە لـە دینـی ڕاسـتی ئیسـلامدا نـەك ڕێگـری لـێ نـاکات بەڵکـو ئەرکـە دەبێـت ئیجتهـادی تێـدا بکرێـت، هەتـا لـە ئومـوری عیبـادات و زۆر شتیشـدا، ئەوەتـا موجتەهیدێـك هـەر کـە هـەوڵ دەدات خێرێکـی بـۆ دەنوسـێت ئەگـەر نەشـی پێکێـت، خۆگـەر پێـکای دوو خێـری بـۆ دەنووسـێت.
بیناسـازی و تەکنەلۆژیـاو هاتوچـۆو هەرچـی ئـەو شـتانە هەیـە کـە پەیوەسـتە بـە پێشـکەوتنەوە هیچـی دەقێکـی ڕێگـری لەسـەر نـی یـە، بەڵکـو هەندێـك شـتیش هەیـە کـە لێکدانـەوەی هەڵـەی بـۆ دەکرێـت سـەرەنجامی جەهلـە بەرانبـەر دیـن، بـۆ نموونـە پێغەمبـەر درودی خـوای لەسـەر بێـت کـە ووتـاری بـۆ خەڵکـی دەداو خەڵکـی زۆر بـوو بـوون و لـە دواوە نەیـان دەبینـی، کابرایـەك وتـی ئـەی پێغەمبـەری خـوا بـۆ شـتێك دروسـت نەکەیـن بچیتـە سـەری و تـا خەڵکـی بتـان بینـن، ئەویـش فەرمـووی دروسـتی بکـەن، دواتـر دارتاشـێك میحرابێکـی بـۆ دروسـت کـرد کـە بـە ٣ قادرمـە دەچـووە سـەری، ئیـتر پێویسـتی ئـەو کاتـە هـەر ئەوەنـدە بـووەو ڕێگـری لـێ نەکـراوە، ئێسـتە کەسـێك دێـت دەڵـێ بیدعەیـە لـە ٣ قادرمـە زیاتـر چونکـە ئـەوەی پێغەمبـەر درودی خـوای لەسـەر بێـت هـەر ٣ قادرمـە بـووە ئـەوە جەهلـە، خـۆ دارتـاش ئـەوەی دروسـت کـردووە نـەك موجتەهیـدی شـەرعی.

ئێمە گەر بگەڕێینەوە بۆ سەرەتای سەرهەڵدانی عەلمانیەت دژی پیاوانی کەنیسە هەوڵی ئەوان بۆ لابردنی ستەم بوو بەناوی دینەوە، گەرنا بە ئێستەشەوە نەیان توانیوە دینەکە بسڕنەوەو لەگەڵ ئەوەی دینی مەسیحیەت بە کەڵکی حکومەتداری نایەت هەر پێویستیشیان پێیەتی و ناسنامەیان هەر بە مەسیحیە ناسراوە.

کێشە ئەو سیاسیانەی کە ئێستە دین هەمووی وەك یەك سەیر دەکەن نە شارەزاییانە بەرانبەر ئیسلام و یاساکانی وەیان فێڵزانیانە.

لە ئیسلامدا حوکم هەیە کە لە کتێبە شەرعیەکاندا دەرهێنراون و بەناوی ئایات الأحکام، ئەو ئایەتانەی کە حوکمی تێدایە.

هەروەها لە فەرموودەکانیشدا هەیە.

عەدالەت بنچینەی حوکمڕانیەتەو یاساکانی لە قورئاندا بۆ کێشراوە کە چ عەدالەتەوە چ نا عەدالەتە.

پێویستە چیتر ئیسلام نامۆ نەکرێت لە کۆمەڵگەداو ڕێزی لێ بگیرێت وەك هەڵبژاردەیەکی زۆرینە گەر حوکمی گەلیش بۆگەل بێت وەك بنچینەکانی دیموکراتی دەبێت ئەوەشت قبوڵ بێت ئەوان چی هەڵ دەبژێرن.

پێویستە سنورێك بۆ ئەو کەسانە دابنرێت کە خواستەکانی کورد بە قوربانی قسەی باق و بریق دەکات و بە کردەوە فەشەلیمان لە بواری دەستەڵاتداریدا بینووەو کردەوەکانی بۆمان دەدوێت.

پێڕست

کۆڕی هاوبەشی هەردوو بەڕێزان:
(د عومەر عەلی و م عبدالرحمن محمد عارف)-----------------------------٣
بەشێك لە وتارەکەی دکتۆر عومەر عەلی----------------------------------١٣

لە دونیای کۆن و نوێدا وە بە گەواهی مێژوو ئەو سەرکردانە سەرکەوتنیان بەدەستهێناوە کە حسابیان بۆ بیروباوەڕی کۆمەڵگەکەی خۆیان کردبێت، گەرچی باوەڕەکەشیان ساختەو نا لۆژیکی بوو بێت، تەنها تاکە سەرکردەیەك نەبێت لە ناو هەموویاندا جیاوازبووە ئەویش پێغەمبەر بووە محمد درودی خوای لەسەر بێت، هۆکاری سەرکەوتنەکەی ئەویش بۆ ئەو هێزە بەهێزە ئاسمانیە بووە کە مەبەستی بووە ئەو پەیامە بگات بە گشت مرۆڤایەتی و ڕەحمەتەکەی کەس لێی بێ بەش نەبێت، بۆیە دەبینین تا ئێستە تاکە دینە دوای نەمانی سەرکردەکەی زۆرترین تەشەنەی بە دونیادا کردبێت.

پەیامی مێژوو کوردایەتی

د.عومەر عەلی

٢٠١٨

ISBN 978-168454167-6